

การศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ

นางมาลัย บึงสว่าง

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-637-638-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17971025

**A STUDY OF ADMINISTRATIVE PROCESS ON DRUG PREVENTION
IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF
THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, CHANGWAT SAMUT PRAKAN**

Mrs. Malai Buengsaawang

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Administration
Department of Educational Administration**

Graduate School

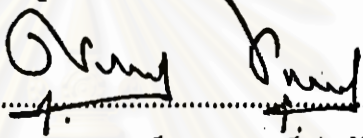
Academic Year 1997

ISBN 974-637-638-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ
โดย นางมาลัย บึงสว่าง
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนานจิตร์ สุนทรทรัพย์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์กอบกุล พุกพะวัน

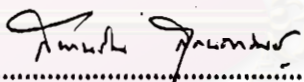

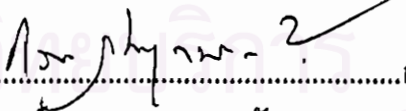
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

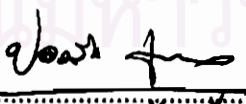

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์เอกชัย กี่สุขพันธ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนานจิตร์ สุนทรทรัพย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์กอบกุล พุกพะวัน)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ปองสิน ชูวัฒนกุล)

มาลัย บึงสว่าง : การศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ (A STUDY OF
ADMINISTRATIVE PROCESS ON DRUG PREVENTION IN SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,
CHANGWAT SAMUT PRAKAN) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.สนานจิตร สุนทรทรัพย์,
อ.ที่ปรึกษาร่วม : อ.กอบกุล พุกกะวัน, 159 หน้า, ISBN 974-637-638-1.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการวิจัย สรุปจากรายการที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุสูงสุดพบว่า โรงเรียนมีการจัดทำแผน
ป้องกันยาเสพติด โดยบรรจุอยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปี มีการกำหนดวัตถุประสงค์เป็นสายลักษณะ
อักษร คือให้นักเรียนตระหนัก รู้จักโทษและพิษภัยของยาเสพติด การกำหนดนโยบาย ซึ่งส่วนใหญ่
ไม่เป็นสายลักษณะอักษร คือป้องกันไม่ให้มีสารเสพติดในโรงเรียน การกำหนดนโยบาย โครงการ
กิจกรรมยึดนโยบายของกรมสามัญศึกษา โรงเรียนแต่งตั้งให้คณะกรรมการรับผิดชอบงานป้องกัน
ยาเสพติด การจัดองค์การ กำหนดให้ฝ่ายปกครองรับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติด การใช้วิทยุพล
หรือการจูงใจ โรงเรียนให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมายของการ
ป้องกันยาเสพติดแก่บุคลากร โดยการแจ้งให้ทราบในที่ประชุม การสร้างทัศนคติ ความเข้าใจ และ
ความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยการจัดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีมนุษยสัมพันธ์ในการ
ทำงาน และส่งบุคลากรเข้าร่วมประชุมอบรมสัมมนา โรงเรียนมีการประสานงานภายนอกอย่างไม่เป็น
ทางการทั่วววง และประสานงานภายนอกกับสถานีตำรวจเพื่อขอคำปรึกษาแนะนำ สำหรับ
การประเมินผล โรงเรียนมีหัวหน้างานยาเสพติดรับผิดชอบ ดำเนินการประเมินโดยใช้แบบสอบถาม
ทุก 3 เดือน จากผลการประเมินปรากฏว่า สถิตินักเรียนที่ใช้ยาเสพติดน้อยลง

ปัญหาที่มีผู้ระบุสูงสุด ได้แก่ ขาดการวางแผนที่จริงจังชัดเจน ขอบข่ายงานไม่ชัดเจนและ
ประเด็นการประเมินผลไม่ครอบคลุมไม่ชัดเจน

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติกร ..... มาลัย บึงสว่าง
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C842076 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD: ADMINISTRATIVE PROCESS / DRUG PREVENTION / SECONDARY SCHOOLS /
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION.

MALAI BUENGSAWANG: A STUDY OF ADMINISTRATIVE PROCESS ON DRUG
PREVENTION IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF
THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, CHANGWAT SAMUT PRAKAN

THESIS ADVISOR : ASST. PROF. SNANCHIT SUKONTASAP, PH.D.

THESIS COADVISOR : MRS. KOBKUL BRIKSHAVANA. 159 pp. ISBN 974-637-638-1

The purpose of this research was to study the administrative process on drug prevention in secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education, Changwat Samut Prakan.

Findings summarized from the interview results with highest frequencies revealed that :

1. Planning. Schools devised drug prevention plan in an annual operation plan. Written objectives were to make students aware of danger of drug. The policies, mostly unwritten, emphasized drug prevention. Policies, projects and activities on drug prevention used were based on the policies of the Department of General Education. Schools appointed drug prevention committee to handle involved projects and activities.
2. Organizing. Schools assigned Student Discipline Division to be responsible for drug prevention.
3. Influencing. School personnel were informed about drug prevention objectives, policies and targets during school meeting. Personnel development concentrated on developing good attitudes and understanding in operating the project.
4. Coordinating. Internal coordination employed verbal and informal communication. The major external organizations by which advice was given were police stations which helped provide guidance and counselling.
5. Evaluating. Head of Drug Prevention was responsible for evaluation using questionnaires every 3 months. Results indicated the decrease in number of drug users.

Problems with highest frequencies were lack of clear and deliberate planning, unclear scope of functions and limited and unclear aspects of evaluation.

ภาควิชา..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา..... บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา..... 2540

ลายมือชื่อนิติ..... *Malai Buengsaung*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *S. Sukontasap*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... *Kobkul Brikshavana*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนานจิตร สุคนธทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์กอบกุล พุกกะวัน อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ของการวิจัยมาโดยตลอดอย่างละเอียดทุกขั้นตอน ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขแบบสัมภาษณ์ ที่ใช้เป็น เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐนิภา คุปรัตน์ รองศาสตราจารย์เอกชัย กี่สุขพันธ์ อาจารย์ ดร. ปองสิน ชูวัฒนกุล อาจารย์ประจำ ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ทัศนี วงศ์เย็น ผู้อำนวยการโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนา และคุณลัดดาวัลย์ เขาวีวัฒน์ หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการ และเผยแพร่ กองป้องกันยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ขอขอบพระคุณ คุณประติษฐ์ ทับทอง ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด สมุทรปราการ ผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจน ครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการทุกท่านที่ให้ข้อมูลในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณครู อาจารย์ทุกท่าน โดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาบริหารการศึกษาที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย จนสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณแม่ พี่ น้อง และครอบครัวบึงสว่างทุกคนที่เป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายสุดนี้ ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ที่กรุณาให้ทุนอุดหนุนตลอดโครงการ ทำให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

มาลัย บึงสว่าง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
1.7 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
✓ 2.1 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับยาเสพติด.....	11
✓ 2.2 การป้องกันยาเสพติด.....	15
2.3 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการมัธยมศึกษา	21
2.4 กระบวนการบริหาร	23
2.5 จังหวัดสมุทรปราการ	53
✓ 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
3 วิธีดำเนินการวิจัย	61
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	61
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	65

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
4.1	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	67
4.2	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร	106
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	112
5.1	สรุปผลการวิจัย	114
5.2	อภิปรายผลการวิจัย	118
5.3	ข้อเสนอแนะ	127
* ๕	รายการอ้างอิง	130
	ภาคผนวก	134
	ภาคผนวก ก	135
	ภาคผนวก ข	138
	ภาคผนวก ค	143
	ประวัติผู้วิจัย	159

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 องค์ประกอบของกระบวนการบริหารจําแนกตามผู้กำหนด	27
2 จํานวนโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจําแนกตามอำเภอ	62
3 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์	67
4 จํานวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการวางแผน	70
5 จํานวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดองค์การ	77
6 จํานวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้อิทธิพลหรือ แรงจูงใจ	80
7 จํานวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการประสานงาน	84
8 จํานวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการประเมินผล	88
9 จํานวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน ป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน จําแนกตามกระบวนการบริหาร	91
10 ลักษณะปัญหา ความถี่ และค่าคะแนนของปัญหาในแต่ละลำดับ	97
11 ลักษณะปัญหา สาเหตุ การแก้ไข ผลการแก้ไขและข้อเสนอแนะในการ แก้ไขปัญหาการบริหารงานเพื่อป้องกันยาเสพติด	99
12 จํานวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงาน เพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน.....	104
13 ความถี่ของข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากการวิเคราะห์เอกสาร ...	107

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย